

OTO
OLTVANJI

IVER

■ Laguna ■

Copyright © Oto Oltvanji, 2015
Copyright © ovog izdanja 2015, LAGUNA

BIBLIOTEKA
MERIDIJAN

Knjiga br. 48

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Andreji,
koja je sve vreme bila tu*

Sadržaj

PRVI LIST DETELINE: NADA

1. Filoksera	13
2. Lutkarsko pozorište samoubica	20
3. Sva braća sveta u senci	26
4. Ovoliki komadi mirisa	31
5. <i>Bazmeg</i>	40
6. Mimoilaženja	46
7. Pravec toranj.	57
8. Audijencija.	66
9. Crno-belo i u koloru	78
10. Pčele, prašina, polen.	87

DRUGI LIST DETELINE: LJUBAV

11. Sova sa lupom	97
12. Tri pravila praćenja	104
13. Kao trema pred koncert.	109

14. Oglasna tabla	116
15. Danas su je voleli.	125
16. Silazak u leglo	133
17. Slobodna duša	141
18. Iza peći	152
19. Dipl X	162
20. Lošija pogodba	171

TREĆI LIST DETELINE: **VERA**

21. Širi svoje grane	185
22. Marš milion otkućaja	193
23. Za mene nema mesta?	200
24. Krnevo plandište	207
25. Odjek koji pokreće lavinu.	218
26. Loki (Izmučen iznutra)	228
27. Iza kamina	239
28. Nema kraja igri plakanja	251
29. Crna čarda	262
30. Ko je moj par?	276

ČETVRTI LIST DETELINE: **SREĆA**

31. Zabavnije od sahrane s otvorenim kovčegom . . .	289
32. Žmurke za odrasle	298
33. Gluva soba	305
34. Jedino mesto gde želite da vam dignu šećer.	313
35. Neprijatelj tvog neprijatelja	324
36. Rat (Svi ste pozvani)	332

37. Sigurna kuća	344
38. Točak se okrenuo	359
39. Otkrivanje Bačke.	370
40. Dva zida.	384

PETI LIST DETELINE: BEZIMENI

41. Oko, ruka i srce.	397
Izjave zahvalnosti	411
O autoru.	413

PRVI LIST DETELINE
NADA

*Kad ostariš, ostane ti samo nada da će deca zvati da
pitaju kako si.*

1.

Filoksera

Kad god Mia Baltić u ruci nije držala olovku ili miša, što je bilo retko, crtala je u mislima. Uspela je da u nekoliko poteza u glavi skicira imanje koje se videlo izdaleka, ostrvo u moru njiva opasano bagremovima. Drveće oko Subotice, objasnili su joj, služilo je kao štit od vejavca, koji je pretio da oduva grad sa širom okolinom, jer ako se ovde ne okružite šumom, pesak će vas zauvek zakopati, kao baksuza u ritama koji puzi pustinjom ka nedostižnoj oazi.

Mia je imala tremu, zašto bi krila.

Putovanje su u dva navrata odlagali. Prethodne večeri je sanjala prvi susret sa kućom, a danas, na javi, ta kuća se jedva razlikovala od živopisne verzije iz sna: šesnaest hektara zemlje, simbolični voćnjak sa tridesetak stabala jabuke, nekoliko višanja i jednom breskvom, a u središtu svega, izdužena dvospratnica sa dve kule, čije je levo krilo više od desnog i sa njim spojeno ravnim krovom i železnom ogradom. Mia je znala i da kuća ima ime.

Filoksera.

Nije se znala njena tačna površina, neki su govorili da iznosi trista ili više kvadratnih metara. Pored kuće su se

nalazili garaže za kola i traktore, letnja kuhinja, nekadašnja štala a sada skladište za jabuke, i dva čardaka, trenutno prazna. Još kao devojčici, vračara je Miji prorekla da će, za razliku od vršnjakinja, umeti da odabere pravog. Ovaj je, međutim, išao u paketu s rodbinom.

„Sve će biti u redu“, rekao je Pravi smeškajući se. „Običan vikend na selu.“

Nije je umirio. Danas su ovamo putovali zbog dečjeg rođendana, a u njenom snu je povod za posetu bila sahrana. U Mijinom slučaju, tumačenje snova nije bilo velika nauka.

Kuća u koju su išli, Filoksera, nalazila se u mesnoj zajednici Bački Vinogradi, nekada Kraljev Breg, na teritoriji opštine Subotica, vazdušnom linijom sedam kilometara od granice sa Mađarskom.

„S druge strane je Segedin, sa bojlerima na gas i ruskim kamionima, odraz Subotice u ogledalu.“ Saša se raspričao da oboma ubije nervozu. „Posle Prvog svetskog rata, granica se premeštala ispred ili iza imanja, kao plima i oseka. Posle Drugog svetskog, Filoksera je bila u FNRJ, SFRJ, SRJ, SCG, a sada je u RS. Zamisli da smo svaki put morali da menjamo i internet domen.“

Miji nije bilo jasno zašto Porodica nije asfaltirala poslednju deonicu puta do kuće. Po kiši im je prilaz zadavao velike muke. Saša joj je pričao da se jednom s ocem zaglavio u blatu, te su se izuli i probili do Nađmame, očeve majke a Sašine bake, kroz vodu do kolena, čistu i prozirnu poput jezerske. Po kola su se vratili traktorom. Kad bi pao sneg ne bi ni okušavali sreću, samo bi parkirali kod železničke stanice u centru sela i pešačili dalje u čizmama, noseći lopatu na leđima.

Na poljančetu ispred kuće dočekala ih je bara zarasla u trsku od koje su Sašu i drugu decu odvrćali pričama o

vodenim zmijama. Saša je svojevremeno umislio da je jednu od njih zaista video. Izronila je iz vode kao slepi periskop i pratila ga, po ubrzanom disanju ili bezglavom begu u sigurnost dvorišta.

Na uvučenom delu puta koji vodi do prvog susednog imanja, skriven u grmlju, bio je parkiran crni terenski automobil, spazili su ga tek kada su prošli pored njega. Na vozačeva vrata oslanjao se proćelavi debeljko u belom kišnom mantilu i šumarskim pantalonama uvučenim u gumene čizme. Na haubi je držao termos, veliko rasprostrto parče papira nalik mapi i dvogled. O prednji točak je oslonio dvocevku. Čovek je mahnuo Saši nečim što je ličilo na voki-toki.

„Ko je to?“, upita Mia.

„Tibor“, reče Saša. „Radnik. Čuvar. Lovac.“

„Kako to misliš? Lovac na šta?“

„Paparace.“

„A šta im radi kad ih ulovi?“

Saša se nasmejao. Iako bi joj pozlilo čim vidi vatreno oružje, Miji je bilo drago što je Saša raspoložen. Zato su i odlučili da pođu na ovaj produženi vikend: u teoriji, trebalo je da posluži kao kratak odmor blagotvoran za oboje; u praksi, Mia je znala da će se ona umoriti više nego da je ostala kod kuće, radila i nervirala se pred promociju. Stala je, međutim, uz svog muškarca, znajući koliko mu to znači.

U vožnji nisu pričali o tome zašto se njegova nova knjiga slabo prodaje, kako on u poslednje vreme gotovo uopšte ne spava ili koliko malo strpljenja ima za sve i svakoga. Krišom je odmeravala njegov namršteni profil, kao što je i inače volela da proučava to očvrslu dečačko lice. Slušali su muziku, rat fanka i kul-džeza, i ćutali; njegov fank, njen džez.

Veza je još bila sveža, ali je došlo vreme za ozbiljan korak. Oboje će dokazati posvećenost, on dovođenjem ženke u

leglo, ona zen-trpljenjem njegove rodbine. A Vitasovi nisu bilo koja šašava familija u koju dovodite buduću snajku.

Pred njima je ostala još samo kuća.

Filoksera je pristajala Porodici. Dok su joj prilazili, odmerila je Miju s visoka, iz senke koju je pravio iskošeni krov od narandžasto-zelenog biber-crepa, unela joj se u lice fasadom zaraslom u puzavicu i namignula joj odsjajem oktobarskog sunca u najvišem levom prozoru, kao da joj obećava da će ipak sve biti u redu.

U dvorište su uronili putem oivičenim živom ogradom i jelkama, čijom je sredinom rasla travnata kresta grebući trbuh svakog automobila. Prošli su kraj negovane bašte s odvojenim lejama za cveće i povrće. Sudeći po broju parkiranih vozila, većina gostiju već je stigla. Ostatak voznog parka Vitasovih, od crnog džipa do novog fiće, statusno je odskakao od Sašinog hjundaija. Pola automobila je imalo BG-tablice, pola SU. Beogradska ekipa je možda mogla da stigne ekonomičnije, ali svi su bili ozbiljni, zauzeti ljudi, spremni da poču čim nešto iskrsne, bez želje da zavise jedni od drugih. Kada je videla sva ta vozila na gomili, Mia je umalo zamolila Sašu da okrene auto i vrati ih kući bez pozdrava. Ali bilo je kasno.

Na imanju Vitasovih bila je zabijena poslednja bandera u selu: sve su žice stizale do nje, nijedna nije išla dalje. Na krajnjem levom prozoru drugog sprata kuće, onom što joj je namignuo, neko je stajao iza zavese i posmatrao ih, ali Mia nije uspela da odredi ni pol ni godine te osobe.

Svetlokosa deca igrala su se loptom oko vozila, ne ispuštajući iz ruku mobilne telefone sa kojih se čula glasna muzika. Te su spravice već na prvi pogled izgledale skuplje i naprednije od Mijine. Dobro, telefon neće ni vaditi iz torbe, a i torbu će ostaviti u kolima. Poneće samo knjigu, primerak za Nađmamu, nije imala dovoljno za sve.

Dok se spremala za put, znala je da tog dana mora izgledati najbolje, ocenjivaće je od frizure do obuće, ali svest o tome joj je samo odmagala pri izboru. Nije umela da se odluči između štikli ili patika, kod nje nije bilo sredine. Na kraju je odabrala letnju haljinu, koja joj se sada činila prekratkom, a uz nju je morala da obuče sandale, čije su joj se štikle sada činile previsokim. Čim je iskoračila iz kola, potonula je u pesak i skoro izvrnula gležanj. Zapahnuo ju je miris spaljene trave.

Deca su prekinula igru. Dva dečaka i jedna devojčica bili su obučeni suviše svečano za uzrast i povod – pre za sahranu iz Mijinog sna nego za rođendansko slavlje. Netremice su je gledali stariji dečak, njegov mrzovoljni mlađi brat i devojčica otvorenog, ljubopitljivog pogleda. Mia je pokušala da se pri-seti njihovih imena na osnovu Sašinih opisa, ali koliko god puta joj crtao porodično stablo, nije uspela sve da ih popamti.

„Danas mi je rođendan“, objavio je stariji dečak u sport-skom sakou. Nabrao je nos kao da mu na selu sve smrdi.

„Drago mi je“, rekla je Mia, pohvatavši konce. „Srećan rođendan, Borise!“

To je značilo da je nerasploženi dečak Aleksa. Devojčica se zvala Ivona.

„U koliko filmova si igrala do sada?“, upitao ju je Boris. „Ja u jednom.“

„Ja ni u jednom. Ali sam izdala knjigu.“ Zažalila je čim se izlanula. Šta joj bi da se u igri taštine takmiči sa detetom?

„Nije to ništa“, reče dečak. „Ujka Saša je napisao gomilu knjiga. O gangsterima i policajcima. Je li tako, ujko?“

Saša mu namignu. „Ali ova je sa slikama.“

Borisov pogled spustio se na omot knjige u Mijinoj ruci, koricu sa suvonjavim, visokim dečakom i spaljenim, namrštenim zmajem.

„Gromko? *Ti* si crtala Gromka? Što mi niko nije rekao?“ Naravno, njemu je pre bio poznat kao video-igra.

„Tako lepo crtaš“, rekla joj je Ivona kao da dobro poznaje njen opus.

Mia joj se učtivo zahvalila. Šta bi i rekla? Tajna uspešnog crtača je u oku, ne u ruci? „Gde su ti drugari?“, upitala je slavljenika.

„Sa njima se nalazim u nedelju u *Mekdonaldsu*.“ Boris nije odvajao pogled od knjige. „Danas porodica.“

Mia je prebacila *Gromka* u drugu ruku. „Imaš li ovo?“, upitala je. Pravi rođendanski poklon bio je spakovan negde na dnu prtljažnika, morala je brzo da improvizuje. Najstarijem članu porodice dodvoriće se drugačije.

Boris je klimnuo glavom. „Samo knjiga je malo raskupusana.“

„Evo ti nova“, rekla je Mia i tutnula mu je u ruku.

Na dvokrilnom ulazu pojavila se niska plavuša u ranim tridesetim – Mijinim godinama – i zastala na terasi. Iako je kuća bila eklektična, nije bila toliko raskošna da odskoče od rustičnog, panonskog krajolika. Nigde se nisu videli klima-uređaji, ne bi se ni uklopili u skladnu građevinu, a i šta će joj: kuće su se nekad pravile tako da preko leta u njima bude najdublji hlad, ali im je zimi zato trebalo više drva za potpalu da bi se čovek otkravio.

Saša joj je pričao da Filoksera ima dve starije sestre na Paliću, vilu Lujzu i *Bagolyvár* (Sovin zamak), da je čedo anonimnog ludog arhitekta, deo nezvaničnog triptiha, neka vrsta ukrštanja starije dve građevine (i jedina u kojoj danas neko živi), filigranska secesija u čeonom sudaru sa avanturističkim klasicizmom. O arhitekturi je Mia znala samo onoliko koliko joj je bilo potrebno za posao. Fotografije zgrada uvek su joj bile dosadne ako na njima nema i ljudi, što

se videlo i na njenim crtežima, gde su figure bile detaljne, a pozadina štura. Pokušala je da zamisli kako je pre sedamdesetak godina izgledala gradnja ovolike kuće u ovoj nedodijji, na tlu nestalnom poput živog peska, i nije joj išlo. Sigurno je ličilo na podizanje piramida.

Saša je pročistio grlo.

„Drago mi je da smo se upoznali, Borise“, reče Mia. „Dobićeš kasnije crtež s posvetom.“ Dok je dečak s knjigom pod miškom pokušao da je uslika telefonom – što je bila jedina posveta koju je stvarno želeo – ona je požurila napred da se ne nađe na snimku.

Kročivši na uski pojas betona oko kuće, osećala se kao da je posle dugog boravka na pučini izbila na kopno. Tek kada se mala plavuša sa mladežom na obrazu spustila desetak stepenika pošavši u susret Miji i Saši, videlo se da joj je šminka razmazana. Iako se nikad nisu srele, Mia je pretpostavila ko bi ona mogla da bude. Spremno joj je pružila ruku.

Anita, rođena sestra njenog momka i majka sve dece u dvorištu, zbunjeno se zagledala u Mijin ispružen dlan, pogledala je zelenim očima i zagrlila je. Izljubila ju je kratkim, ptičjim poljupcima – dvaput, ne triput. Mia je osetila njene suze na obrazu.

„Uzbuna“, rekla je Anita tihim glasom, da ne čuju deca. „Imamo problem.“

Visoko iznad njih zakotrljala se svedena grmljavina, kao da ih je našao gradonosni oblak, otelotvorenje nečijeg lošeg raspoloženja, i zaustavio im se nad glavama. Na betonsku stazu pred njih sručilo se dvobojno parče crepa. Rasprsao im se pred nogama poput mehura neizvesnosti i nestrpljenja koji je u Miji rastao čitavim putem, izazvavši strepnju od nečeg goreg.

Anita je slegla ramenima. „Baka se popela na krov.“

2.

Lutkarsko pozorište samoubica

Anita je zakopčala Aleksu do grla, provukla ruku kroz Ivo-ninu znojavu kosu i poterala decu unutra, ne obazirući se na Borisove povike: „Mama! Mama! Ona je crtala Gromka!“ Prepustila ih je krupnoj ženi u kecelji pred vratima prostori-je koju je Mia po mirisima i cvetnim šarama na tapetama prepoznala kao kuhinju i potrčala uz stepenice. Saša i Mia su je bez reči sledili.

Kuća je iznutra mirisala na sušaru. U dnu stepeništa u predsoblju nalazila se kaljeva peć dovoljno velika da se u nju ili iza nje sakrije dete koje se igra žmurke. Svaki pokret odzvanjao je u nekom drugom delu kuće; tu biste koraknuli, tamo bi zaškripale daske. Bilo je previše ćoškova, procepa i rupa u kojima bi mogli da se kriju paukovi, što je Miju najviše brinulo. Pitala se ima li u staroj kući skrivenih vrata i tajnih prostorija, i koliko.

Zidom pored stepenica peo se niz zastakljenih ramova. Na jednoj fotografiji bilo je poznato lice mladog crnokosog muškarca sa mindušom u uhu kako se rukuje sa Josipom Brozom, odevenim u smoking umesto u maršalku. Zlatna

ploča i nekoliko platinastih. Crno-bela fotografija gipsa sa nekoliko potpisa stranih imena. Omoti longplejki na kojima se, kao u usporenoj animaciji, muškarčeva frizura skraćuje i posvetljuje. Nekoliko fotografija dotičnog, sada već sedog, na koncertima od Marakane do Arene. Za kraj, tu je bio i stari radijski mikrofon, onaj što je Miji oduvek ličio na minijaturni portabl erkondišn, pričvršćen za drvenu ploču pod pravim uglom poput preparirane životinjske glave.

„Gde je tata?“, upita Saša.

„Izveo je Ariona u šetnju“, objasnila je Anita. „Niste ga sreli usput?“

Kao deo subotičkog ogranka Porodice, Anita je zapostavila umetničku karijeru da bi izrodila buljuk dece. Bila je indijanski tip žene, koja jednom rukom lovi, drugom kuva, jednom nogom ljulja kolevku, drugom šutira muža (po Sašinom mišljenju, Anitinom Ivici s vremena na vreme nije škodila noga u dupe). U slobodno vreme rešavala je sve vrste kriza; u tome se, izgleda, posebno izveštila.

Kada su stigli na prvi sprat, vrata sa Mijine leve strane su se zalupila. U hodniku je stajala sredovečna žena tamne kose, u crnoj haljini i sa ljubičastom šminikom. Na glavi je nosila velike slušalice čiji kabel nigde nije bio uključen i landarao joj je oko kolena.

Zalupila su se i vrata sa desne strane, kao da je tamo tek tada stigla promaja. U desnom krilu stajala je gospođa koja je bila gotovo identična ovoj sa slušalicama, samo što je bila riđokosa, u bordo odori, sa crvenim viklerima u kosi. Mia se zbunila samo na tren, jer je znala ko su lude žene.

Sašine tetke broj jedan i broj dva, bliznakinje.

„Šta se dešava?“, upitala je Crvena.

„Čule smo neku galamu“, rekla je Crna. Mia se pitala kako je išta čula ako je slušala muziku. Iz sobe iz koje je izletela dopirali su nekakvi milozvuci, ali ne evergrin njenog brata.

„Baka“, reče Anita. „Ponovo.“

„Znala sam“, uzdahnula je Crvena. „Ne možeš je ostaviti samu ni na sekund.“

Crna se zvala Veronika; Crvena, prikladno, Višnja. Subotički ogranak porodice Vitas Mia je znala samo iz Sašine priče; Beograđane, u koje su spadale i tetke, poznavala je iz medija. Sestre slikarke neki su smatrali velikim spasiteljicama umetnosti. Bile su fotogenične. Umele su da komuniciraju s običnim svetom. *Volim ih, šašave su*, rekao bi anketirani prolaznik. Drugi su im zamerali da suviše agresivno ističu svoju cenu, maltene je nose na glavi. Otprilike kao Crvena sada viklere.

Na drugi sprat pošli su zajedno. Iako su tetke bile velike – ne debele, već pozamašne, teških grudi i raskošnih bedara – držale su korak s ostalima, preskačući po dva stepenika odjednom. Pravile su se da su tek tad uočile Miju.

„Je li to snajka?“, upita Veronika na stepenicama.

„Dobro je“, reče Višnja glasnim šapatom. „Ova nema mindušu u nosu.“ Pružila je ruku Miji. „Da se upoznamo. Ja sam dva minuta i sedamnaest sekundi starija.“

U potkrovlju je vazduh bio mlak i ustajao. Masivna vrata koja su vodila na tavan i krovnu terasu bila su zabravljena. Čulo se kako im neko korača nad glavama i bahato obara predmete.

„Sad je na tavanu“, reče Anita.

„Kako da provalimo?“, upita Višnja.

Saša se namrštio. „Treba nam pajser.“

Mia nije mogla da se otrgne utisku da se ionako skućeni potkrovni prostor dodatno smanjio, verovatno zato što je njihova odvažna grupa od pet ljudi dobila još jednog člana. Uz njih se zgurila krhka figura u tankoj haljini boje šampanjca, bledog tena i izrazito plave kose. Imala je između sedamdeset i sto godina, i mirisala na pomade od poljskog bilja.

„Tražite nekog?“, upitala je.

Svi su se okrenuli i zagledali u Nađmamu, Sašinu i Anitinu baku, majku Crne i Crvene. Pre dolaska, Mia je nije baš zamišljala u kolicima, ali nije očekivala ni ovoliku živahnost. Saša je više puta naglasio Miji da baka ne sme tek tako da se otpiše kao senilna starica; na kraju krajeva, zaslužna je za sve: od toga što je krajem šezdesetih deci dozvoljeno da uvedu struju na imanje, mnogo pre ostatka sela, do toga da napuste salaš i pođu trbuhom za kruhom, u nepriznatim profesijama, u veliki i veći grad. Deca i unuci zauzvrat su se brinuli o njoj – doduše, otvoreno im je to dozvolila tek poslednjih godina. Spustili su je iz njene stare sobe u potkrovlju u prizemlje, kako ne bi morala stalno da se penje, ali je ona koristila svaku priliku da šmugne nazad.

Na tavanu je i dalje zveckalo i treskalo.

Prva se snašla Anita. „Sreli ste nekoga?“, upitala je baku.

„Neko lupa vratima“, požalila se Nađmama. „Toplo je ovde gore.“

„Sići ćemo u kuhinju“, reče Anita. „Kod Bele. Jelda da će vam biti lepo kod Bele?“

„Ta divna žena.“ Nađmama je govorila svima, ali je gledala u Miju. „Pravi najbolje knedle.“ Tražila je višnjevaču, da se opusti pred popodnevnu dremku, ali je u ormariću za piće na spratu bilo samo jabukovače. Anita ih je sve značajno pogledala i povelala staricu niz stepenice.

„Znala sam da nije ona“, reče Višnja.

Crna sestra ju je pogledala ispod oka. „Znala si?“

„Već sam se pomirila. Majka nikada neće umreti.“

„Zaboraviću šta si malopre pričala. Ali ko je onda gore?“

Mia je prva spazila sredovečnog čoveka u džemperu kako balansira po simsu. Imao je problema sa ravnotežom ili je i sam cugnuo malo jabukovače. Saša i dve tetke su se nabili

uz prozor i sa zebnjom pratili akrobatsku tačku osuđenu na propast.

„Kristijan?“ upita Veronika. „Ovo nam još nije priredio.“

„Ko je to?“ zainteresovala se Mia.

Saša je odsutno zavrteo glavom. „Moj stric.“

Od stričeve opuštene brade, koja je izgledala kao pokisla, nisu mu se videla usta. Odozgo nije imao kosu, a pozadi je puštao prozirne, svetle repiće. Teturao je ka crvenom suncu poput odbeglog člana lutkarskog pozorišta samoubica, zavrnuo za ugao i nestao iza dimnjaka.

„Je li držao nešto u ruci?“ upita Višnja. „Je li držao flašu?“

„Šta da radimo?“ reče Veronika.

Na stepeništu se čulo komešanje. „Društvo, smirite se!“, vikala je Anita odozgo. „Vidite koga vam dovodim!“

Na sprat se popeo visoki sedi muškarac sa mindušom u uvu. Čak i u mekoj, belo-košulji, crnim bermudama i papučama, bio je veći, glasniji i blistaviji od ostalih.

„Pustite majstora“, reče on. „Sve će biti u redu.“

Bio je to Robert Vitas, za sve samo Rob, Sašin i Anitin čale, brat Višnje, Veronike i tipa koji je na krovu od sebe pravio budalu. U neukusnim šalama Mijine urednice, „njen budući svekar“. Mia je od susreta sa njim najviše strepela.

Rob je bio preplaćen na vrhove top-lista, pozivnice na prijeme i najkрупnije naslove u tabloidima. Decenijama je bio u klinču sa Zdravkom Čolićem i Đorđem Balaševićem, uz jednu bitnu razliku: ovaj je znao i da peva i da piše pesme. Dokaz? Hit kao što je *Daj mi daj mi daj mi daj*. Nije to bila Mijina omiljena muzika: u pubertetu je bila metalac, šminker, pa i gotičarka, slušala je disko za intelektualce, post-rok i dabstep, uporno drugačija od drugih. Slušala je čak i *Pozitivnu nulu*, bend Sašinog brata, o kom ovaj nije želeo da priča. Ali dok je još bila mala i stidljiva, Mia je

više puta gledala snimak Robovog nastupa na *Evroviziji* iz sedamdeset i neke. Od majke je za rođendan dobila njegovu prvu ploču, snimanu u Londonu, možda je i dan-danas negde čuva. Njena smešna porodica još je bila na okupu, stisnuta u dvosobnom stanu među šarolikom reprezentacijom komšija, dok su se grupno gledala njegova pojavljivanja u zabavnom programu osamdesetih.

Mladi Rob je, posle nezgode na generalnoj probi, na *Evroviziji* nastupio s nogom u gipsu. Jugoslavija je te godine osvojila visoko sedmo mesto, a od tada nije bilo nikoga ko se nije zaljubio u njega – uključujući Mijinu majku – dok mu je nemali broj žena iz svih delova zemlje završio i u krevetu. Legenda kaže da je sve uredno zabeleženo na kućnim video-snimcima. Sjaj njegove zvezde, uz sporadične i bezopasne padove, sve to vreme nije jenjavao. U jeku je bila kampanja za povratničku seriju nastupa po regionu.

Roberta Vitasa u stopu je sledio Tibor, lovac na paparace, građen kao penzionisani rvač, ovog puta bez puške, ali ne manje strašan. Nije moralo da mu se kaže ili pokaže. Zaleteo se na zaključana vrata od hrastovine kao bik, ali je mogao da kidiše do sutra, i glavom ako treba. Vrata nisu popuštala.

3.

Sva braća sveta u senci

Rob je odbacio papuče i proturio nogu kroz prozor. Tiboru je naložio da pronađe lestve a ovaj je odlepršao na zadatak. Napolju se digao podmukli vetar koji je prozor zasuo peskom, zamrsio zavese i zalupio vrata u drugom kraju kuće.

„Tata“, reče Saša. „Ne moraš to da radiš. Pusti mene.“

„Jeste, ajmo sad svi na krov. Opusti se. Brat mi je.“ To je bilo opravdanje za sve. Rob je namignuo Miji, dovoljno za upoznavanje, i otisnuo se kroz prozor poput ronioca.

Robova cirkuska tačka bila je gracioznija od bratovljeve. Prkoseći vetru, otplesao je po simsu do ukrasne železne ograde, prebacio se preko nje i nižim ravnim delom krova stigao do druge, lažne sahat-kule.

Kada se nagnula kroz prozor, Mia nije videla ni Sašinog oca ni strica. Konture tuđih voćnjaka i čardaka protezale su se dokle je sezao pogled. Kanal koji je obeležavao granicu imanjanja bio je zarastao u trsku, a preko njega je vodio drveni mostić. S druge strane kanala, neko je palio osušenu travu, a vatra je zbog divljeg vetra bila na ivici kontrole. Niko se zbog toga nije uzbuđivao.

„Čime se baviš?“ , upitala ju je Višnja.

„Ja sam karikaturista“, odgovorila je Mia spremno. „Ilustrator.“

Crvena dobaci sestri: „Mala želi da bude kao mi kad poraste.“

„Vidi joj prste“, reče Veronika.

Sestre su joj ponosno pokazale svoje, umrljane farbom koja se ne skida; nije bila iznenađena što su Veronikini crni, a Višnjini crveni.

„Nemaš vajde od toga, znaš“, rekla je Višnja. „Ni rođena majka ne drži naše slike u kući.“

Stric Kristijan provirio je iza ćoška više kule. Vratio se na ravni deo krova, ali sa pogrešne strane železne ograde; od ponora ga je delilo samo nekoliko santimetara. Zadovoljno se smejujlo. Igrajući se žmurke, uspeo je da zavara brata.

Stvarno je imao flašu. Iscedio je poslednjih nekoliko kapi iz nje držeći se za ogradu i pažljivo je odložio uz dimnjak. Dok se uspravljao, izgubio je ravnotežu i zaveslao rukama da se održi na krovu. „Opa“, zakikotao se. Kao i svaki potencijalni samoubica, nosio je u sebi izvesnu dozu neuništivosti. Kao da proslavlja što je ostao u komadu, svukao je džemper preko glave i ostao polugo.

„Eto ti sad“, reče Višnja. „Ako ne slomi vrat, dobiće upalu pluća.“

„Ti ćeš dobiti upalu mozga“, reče Veronika.

Dok Kristijan nije pazio, Rob mu se prišunjavao s druge strane kule i, sa bezbedne strane ograde, obgrlio ga preko ispupčenog trbuha. Kristijana je zabavljalo što je uhvaćen. Poput deteta, dozvolio je bratu da ga preko ukrasne ograde uhvati za ruku i povede natrag, ali i dalje nije hteo da je prekorači.

Suočen s naglim naletom vetra, Kristijan je odlučio da malo odmori. Seo je na ivicu krova, na jednu od dve ukrasne

nadstrešnice prozora sa drugog sprata, a Rob je ostao da mu bdi nad glavom. Nešto mu je šapnuo i stisnuo ga za rame, više ga ne puštajući. Kristijan je pogledao prema bočnom prozoru, ka svima koji su scenu pomno posmatrali, i zasuzio. Kada je obrisao oči, uputio je okupljenima prezriv pogled a Mia ga je razumela. Ni ona ne bi igrala za ovakvu publiku.

„Ne zovu me više ni iz pozorišta!“ Vetar je Kristijanu digao proređene repove preko glave. „Više ni ne pamtim kad su me zvali na neko snimanje. Mali Boris se skorije pojavio na filmu od mene!“

Rob mu je dobacio nešto, ovaj put glasnije, ali ga i dalje nisu čuli. Kristijan se namrštio.

Višnja reče: „Ovo se realno ne razlikuje mnogo od predstava iz njegovih zlatnih dana. Znaš na koje mislim, Saša? U doba Ljuše Ristića. Bio je, doduše, bolji dok nije krenuo sve da radi sam.“

Tetke su pričale o Kristijanovim slavnim glumačkim transformacijama, a Mia ih se sećala kao kroz izmaglicu, iz vremena kad se o njima pričalo u Beogradu. Nisu to bili samo duhovni preobražaji, već i fizički: proces je bio odbojan, mehanički, vašarska tačka. Sašin stric je radio Nušića preuzevši na sebe veći deo uloga, bio je kao diskontni Piter Selers – glumac sa hiljadu lica od kojih nijedno nije bilo samo njegovo.

Uznemiren nečim što mu je Rob rekao, Kristijan povi-ka: „Ja sam ostao tu! Ja sam ostao sa njom! Ti si pobegao u beli svet!“

Anita i Saša su se zgledali. Mia je poželela da uhvati Sašu za ruku.

Rob je s krova mahnuo Tiboru koji je stajao u dvorištu, neće im biti potreban, sve je pod kontrolom. Lovac je dovu-kao čak dvoje merdevina i sada je morao da ih vraća. Na

krovu, braća su uzela vazduh, spremna za poslednju etapu. Robert je ščepao Kristijana ispod miške i pomogao mu da se uspravi. Sašin stric je opet bio samo lutak, bez volje čak i da sebi oduzme život.

„Ne prebacujem ti, Robe.“ Kristijan je bio unezveren, nije znao kuda ga tačno ovaj vodi, ali se nije opirao. „Blago tebi, ja nisam mogao da odem. Ne mogu da pobegnem ni iz ovog usranog grada. Jedva sam kuću napustio!“

Rob mu je povlađivao dok ga je vodio ka prozoru. Konačno, Saša je uhvatio strica za ruke i uvukao ga unutra. Kada se osovio na noge na sigurnom, Kristijan je odmerio prisutne mešavinom gnušanja i posramljenosti, i poklonio im se.

„Vidim, društvo je na okupu“, rekao je.

„Ako ti nedostaje publika, kupi kišni mantil i foto-aparat“, reče Višnja. Veronika ju je čušnula po zatiljku, a jedan vikler joj je spao i otkotrljao se u hodnik.

Anita je pružila Kristijanu kaput koji je pronašla u potkrovlju. „Mislim stvarno, striko. Dole ima dece.“

Iako su ga njene reči pogodile, nije se dao omesti. „Došao sam kao predstavnik svih crnih ovaca“, rekao je Kristijan. „Toliko im dugujem.“ U tom času, podigavši bradu uvis, jedva da je ličio i na provincijskog glumca. „Bože, neka mi oprostite ovi mladenci, došao sam da se poklonim u ime sve braće sveta u senci.“

„Ko je to rekao?“, upita Višnja.

Kristijan se uvređeno ogrnu kaputom. „Pa ja.“

Rob se uvukao kroz prozor graciozno kako je i izašao. Pružio je slobodnu ruku Miji, kao da joj kreće u zagrljaj. Njene ruke poleteše ka njegovoj same, takvu je moć imao. Spretno ju je uhvatio za desni zglob, kao da je hapsi, i spustio joj poljubac na nadlanicu. Mia je bila zadivljena poput prave obožavateljke.

„Nije uvek ovako kod nas“, reče Rob.

„Nije?“ Veronika se prekrstila. „Ja baš mislila da je uvek ovako.“

Lakše se disalo. Tetke su ćeretale jedna s drugom, Rob je pljeskao Kristijana po obrazu kao da vežba šamaranje za neku ozbiljniju priliku. „Uvek ćeš imati pozorište“, rekao mu je. „Znaš i sam.“ Kristijan je postideno klimao glavom. Saša je jednom rukom grlio Anitu, drugom Miju. Mlađa generacija je izgledala filigranski krhko u poređenju sa starijom, figurama većim od života. Moćno je delovao čak i Kristijan, iako je do malopre bio spreman taj život da proćerda.

„Idemo dole?“, upita Rob Kristijana.

Kristijan je slegnuo ramenima. „Meni je mindeđ.“ I bilo mu je. *Mindegy*. Svejedno.

Pre nego što su pošli, na sprat je banula zakasnela, zadihana pojava, vihor napadne šminke, otvorenog dekoltea i slatkih obećanja. Koliko ih je još bilo u kući? Koliko njih Mia još nije upoznala? Nadala se da ih nema još mnogo, jer ih neće sve popamtiti.

Preko jednog oka pridošlice padale su šiške, iz drugog je blistao čist seks – ne tinejdžerski flert, već ozbiljna gimnastika odraslih. Mia pred njom nije mogla da se ne oseti ugroženom, kao gost, jedinka i žena. Furija kao da je namirisala njen nemir, jer se prvo zakačila za nju.

„Ti mora da si Mia.“ Pružila je ruku. „Ja sam Dijana, Kristijanova žena.“ Rekla je to kao da se izvinjava. „Vidi što si lepa.“

„Gde si dosad?“, zarežao je Rob.

U prolazu je odgurnuo Dijaninu ispruženu ruku kao rampu koja mu se našla na putu i povukao Kristijana za sobom. Brat se prepustio bratu. Dijana se pribrala, iskezila Miji i pohitala za njima dvojicom. Prihvatila je Kristijana ispod druge miške i uhvatila korak s oba brata.

4.

Ovoliki komadi mirisa

Jedva su svi stali za sto. Sa tapiserijama na zidovima i masivnim klupama umesto stolica, trpezarija je podsećala na etno-restoran. Iako je bilo postavljeno za četrnaestoro, jelo ih je samo trinaestoro. Za svaki obrok tanjir je dobijao i Nađtata, Sašin deda, iako je u miru počivao već dve godine.

S jedne strane stola sedeli su Subotičani: Anita, njen muž Ivica, advokat, koji je u međuvremenu stigao iz Subotice, njihovo troje dece koje je Mia upoznala u dvorištu, stric Kristijan i Dijana. Sa druge strane bili su smešteni Beograđani: Rob, tetke bliznakinje, Saša i Mia. Svi Beograđani bili su slavni. Jedini *poluslavni* Subotičanin bio je Kristijan i niko nije mogao da kaže da ne bi postigao više da nije ostao u rodnom mestu. Pored dede, upadljivo je bio odsutan samo još jedan član Porodice – Robov drugi, bludni sin, ali se o njemu nije govorilo.

Šef parade bila je kuvarica Bela, po Sašinom mišljenju jedina osoba koja je možda upućena u sve tajne Vitasovih. Nije bila mlada – služila je Porodicu oduvek – ali joj je lice bilo glatko kao od porculana. Očuvala se zdravom

debljinom, bačvanskim kulinarskim konzervativizmom i željom da udovolji. Ne računajući povremena Anitina uletanja jer ova nije umela da sedi besposlena, tokom spremanja ručka koji se silom prilika pretvorio u večeru, Beli je pomagala samo jedna ćutljiva mišica (Mia nije stigla da pita ko je ta žena). Njih dve bile su uigrane kao da rade u hotelskoj kuhinji, ali nisu sedele za glavnim stolom. Tibora, lovca na paparace, nije bilo; verovatno je stražario na prilazu imanju. Hijerarhija je neprijatno podsećala na monarhiju. Mia se i osećala kao uljez na dvoru.

„U kuhinju ne vraćam ništa sem praznih tanjira“, zapretila je Bela. „Kome sam kuvala ako se sve ne pojede?“

Posle zvanične dozvole, trpezu je napalo jato barakuda. Od uzbuđenja se bolje jelo, iako Vitasovima za to nije bio potreban izgovor ili povod.

„Nije li Bela mađarsko *muško* ime?“, Mia je tiho upitala Sašu.

„I bunjevačko. Različito se akcentuje. Ovo je kao italijanska 'Bela'. Skraćeno od Izabela.“

Incident sa krova je brzo bio zaboravljen: svi su bili rume-ni, mahniti, svečani. Nosile su se marame oko vrata, punđe i, nekulturno, jedan šešir: Kristijan je obod spustio preko očiju.

„Ne mogu više kašiku, dajte mi pečenje“, zavapio je Ivica pred navalom zdela sa porinutim kutlačama.

„Kod mene je, zete, obrnuto.“ Rob se smeškao, ali mu oči nisu sijale. „Dolazim iz Pečengrada i zapekla su mi creva od mesišta. Stomak mi peva za tanjirom tople supe.“

Mia nikad nije videla toliko pohovanog mesa na jednom mestu. Krompir je bio pire, restovan i krompir-salata. Sosovi su bili od jabuke, višanja i kiselkastih listova šoške. Zatim variva koja su deca zaobilazila kao zarazu, od bundeve do kelja i boranije. Karfiol zapečen u rerni sa pavlakom. I, za kraj, kompot od bresaka.

Pre svega toga, servirana je bela supa sa domaćim rezancima, što se Mije tiče, najdosadnije jelo na svetu. Morala je, doduše, priznati da ova, Belina, ima svojih čari, kuvana satima sa mesom, šargarepom, lukom i kupusom, nemasna a jaka. Kristijana je zapuštena brada sprečavala da uživa u supi, pa je odmah prešao na piće. Nalivao se rakijom ne stigavši da se otrezni, ali nije pravio nove skandale. Na ovoj izložbi, i on je priznao, Mia je bila glavni eksponat.

Svi, čak i Mia, praznili su čašice jabukovače, utapajući nervozu u alkoholu. Klinci su grlili visoke čaše koka-kole, šumećeg crnog raja koji im je na porodičnim obedima bio dozvoljen, sipan iz staklenih litarskih flaša koje Mia nije videla godinama.

Bela je zurila u nju iščekujući nekakav sud. „Lepo je“, rekla je Mia posle drugog srka supe. Obe strane stola udariše u smeh.

Saša se nagnuo ka njoj. „Ovde se kaže fino za ukusno i lepo kad neko izgleda lepo. U Beogradu je obrnuto. Nikako ne uspevamo da se dogovorimo šta je pravilnije.“

Kad je Nađmama pozvala Belu da im se pridruži u jelu, ova je skrušeno odbila. „Najela sam se mirisa“, rekla je.

„Jeste!“, uzviknu Boris, Anitin stariji sin. „Video sam je u kuhinji. Mažnjavala je ovolike komade mirisa!“

Dok su se ostali suzdržavali, Rob se otvoreno smejaao. I Bela se smeškala, ali je očima detetu davala dvadeset pet po turu. Obrisala je ruke o pregaču i ponizno se povukla na teren na kojem nije bila predmet podsmeha. U kuhinji je mogla da radi šta hoće.

Aleksa, Borisov mlađi brat, prebacio se kod dede u krilo. „Deca u školi kažu da moj deda ne zna da peva“, rekao je.

„Ko to kaže?“ Stariji dečak podiže pesnice u vazduh.

Rob mu rukom pokaza da se smiri. „A šta im ti na to veliš?“, upita Aleksu strpljivo.

Umesto da odgovori, dečak se izmigoljio dedi iz krila i probio do predsoblja, prošavši im iza leđa. Anita i Rob su ga pažljivo ispratili pogledom do dvorišta, gde se zaigrao s Arionom. Nemački ovčar bio je vezan.

„Pusti ga“, rekao je Rob Aniti i obratio se Borisu. „Nađi se malo bratu kad mu treba.“

Slavljenik je ubrzano klimao glavom, ali već je namirisao svojih pet minuta. „Vodim školsku predstavu!“, uzviknu on.

Anita je slegla ramenima. „Nastavnik koji drži glumačku sekciju se uvredio i odustao.“ Razbarušila je kosu sinu. „Ovaj gospodin je preuzeo organizaciju predstave.“

„Tako i treba“, reče Ivica. „Neka vežba da bude menadžer.“

„Znam!“ Boris pogleda Miju, a ona pretrnu. „Izvešćemo *Gromka!*“

Dobronamerno mu se nasmešila. „Moraš prvo da tražiš autorska prava.“ Mislila je da je to dobar štos, ali nije bio. Boris se štreкнуo kao da mu je udarila packu. Da sve bude gore, ostala je bez pića, a nije se usudila da traži novo.

Nađmama se zadovoljno smeškala što je Porodica na okupu. Volela je da joj se posluži kao ravnopravnoj, iako bi od svakog jela pojela samo zalogaj-dva. Na kraju bi se šepurila kao da se izborila sa najješnjijima, bez obzira na to što je Bela odnosila svaki njen tanjir gotovo netaknut. I klinici su jeli više od nje, ali ni oni nisu bili u elementu. Anita nije mogla da natera Aleksu ni da proba „naježeno meso“, bečku šniclu koju je inače obožavao. Ivona je muljala po pireu, zalivajući ga sosom od višanja. Boris je uporno nešto žvakao, odsutnog pogleda, kao da već razrađuje novi projekat.

Na red je došao tokajac. Saša je Miji pričao da ga je u mladosti pio s drugarima sve dok ne bi počeli da se penju

po zidovima – desertno vino nije namenjeno lokanju. Mia nije odbila pola čaše.

„Šta si ufitiljio, striko?“ , dobacio je Ivica s drugog kraja stola Kristijanu. „Rešićemo sve tvoje muke“.

Ivica je, ubedljivo poslednji, zadovoljno završavao supu. Anita je pogledom molila oca, koji je motrio Ivicu mljackajući uprazno, da se obuzda. Tetke su tražile da im Mia ispriča kako su se Saša i ona upoznali.

Ta priča. Mia uze vazduh.

„Sreli smo se na književnoj večeri na Zlatiboru“, rekla je poletno. „Uparivali su nas za polemiku i ja sam izvukla njega. Imala sam ludu sreću, ispostavilo se.“

Prolomio se smeh, aplauz i jedan prodoran zvižduk – tetka Višnjin. Rob je klimao s odobravanjem.

„Sukobili smo se jer u početku nije imao poverenja u knjigu sa slikama. Malo se otkravio kada je shvatio da sam je i ilustrovala i *pisala*. Još bolje je bilo kada je knjigu pročitao.“ Usledilo je još smeha. Mia se nasmešila svima da pokaže kako se ne ljuti.

„Što ste slatki“, reče Crvena tetka. „Načitana deca.“ Rekla je to s prizvukom vekovnog domaćeg prezira prema intelektualcima. Slikari su sebi dopuštali takav luksuz, a Sašin otac je očigledno delio njihovo mišljenje. Rob nije preterano cenio Sašin rad, što je bilo neobično kada se uzme u obzir njegovo vlastito zanimanje. Ali takvi su bili Vitasovi, umetnici, ali ne i intelektualci. Saša je hodao po ivici, a Mia se suviše vezala za knjige a premalo za kreativno lutanje – pristupila je protivničkom taboru, cvikerašima i klikerašima. Srećom, sebe nije smatrala ni intelektualkom ni umetnicom.

„Konačno si našao neku koja je i lepa i pametna“, rekao je Rob. „A da li je luda to ćemo tek da vidimo.“

„Tata“, reče Anita.

„Ne, stvarno“, dobacila je Višnja. „Dobro si odabrao, Saša. Svaka čast. Nisi kao Luka.“

Najmanje troje odraslih uputilo je Višnji prekorne poglede.

Iako joj nije bilo poznato šta je to toliko strašno uradio Luka Vitas, Mia je mogla da zamisli kako se u vrednosnom sistemu Porodice kotirao jedan roker. Žurka se posle Višnjine upadice raspala. Boris je prolio čašu koka-kole na beli stolnjak, Ivona je zaplakala, a sama Višnja pokušala je da pripali cigaretu, ali ju je ispustila na pod od crnog i belog kamena.

„Vi Beograđani“, oglasio se Ivica kad ga niko nije pitao. „Uvek nosite sve što valja, a nikad ne donosite ništa dobro.“ Šta je to tačno trebalo da znači, Mia nije znala.

„Vi Subotičani.“ Rob se uhvatio za prepone. „Ovde ste mi se popeli.“

„Tata!“, reče Anita.

„Jeste ga videli?“ Ivica se okrenuo Nađmami. „Nano, zar se tako govori, ponaša... u ovoj kući?“

„I ti si valjda nekakav Subotičanin“, rekla je tetka Veronika Robu.

Svi su govorili uglas. Anita je pokazala Borisu da sedi i čuti.

„Na tvom mestu, zete, ne bih se tako trsio“, rekao je Rob. Ivica je učutao, pognuo glavu i navalio na batake.

Nađmama nije digla glas, ali se dobro čula u graji. „Umešto što se gložite, *bazmeg*, držite se malo zajedno.“

Po tome kako su se svi stegli, pogotovo Ivica, Mia je shvatala da je baka opsovala i da nema običaj to da radi. Galama je prestala. Baka je nastavila da sedi pogureno, ali je graciozno preuzela komandu. Mia je mogla samo da zamisli kako je u mladosti Nađmama bila lepa. I gorda.

„Mama je u pravu“, reče Rob. „Rade nam o glavi.“

„Ko?“, graknuše deca uglas.

„Neko kao mi mora da ima neprijatelje. I, naravno, uvek ima jednog koji je veći od ostalih.“

„Šta pričaš, Robi?“ , upita Veronika.

„Znaš šta bi nam radili da im se ukaže prilika? Nikada otvoreno nismo podržali nikog u vlasti. A i da nismo mešano meso, *provincijska veza*, pogledajte čime se bavimo. To je gore. Takvi kao mi su uvek na vrhu liste.“

„Šta priča ovaj?“ , upitala je Veronika. „O kome on to?“

„O Brankovićima“, dobaci Višnja kao da se dosađuje.

„Ne zamerajte se Brankovićima.“ Ivica je pričao punim ustima. „Imaju dobre veze. Nije pametno kačiti se s biznismenima.“

Rob ustade od stola. „Ja sam biznismen! Veći nego što će oni ikad biti. Šta ti znaš o tome?“

Ivica je namestio naočare na nosu.

„Završio si?“ , upitala je Anita oca. Okrenula se mužu. „Završio si?“

Rob kao da je prvi put spazio Miju i uznemirenu decu. Spustio se na stolicu, razvukao lice u osmeh, i nazdravio svima, pa i Ivici. „I, kako ti se dopada ovde kod nas?“

Mia nije odmah shvatila da se Rob njoj obraća. Koliko je znala, Sašin otac je decenijama živeo u Beogradu, uz to je skoro neprestano bio na putu i majku nije posećivao često. A opet, Filoksera je za njega bila „kod nas“.

Jedva je uspela da odgovori. „Dobro se jede ovde.“

Nađmama je pročistila grlo. „Imaš li brata ili sestru?“ , upitala ju je.

Miji je srce počelo ubrzano da kuca. „Nemam. Jedinica sam.“

„A, ne. Ti si čista petica“, rekao je Rob. „Fina.“

„U kojem od dva značenja?“ , upita Mia.

Rob je podigao palac. „Kao što rekoh.“

Potencijalni svekar je pred svima flertovao sa njom. Ostali su se pravili da se ništa ne dešava. I Saša je izgledao kao da mu ne smeta što mu čale muva devojku ili je samo dobro poznavao oca. Rob je bio takav. Rođenoj majci se obraćao sa „vi“, sve ostale žene bile su nebezbedne. Plavokos kao dete, crnokos kao tinejdžer (ljudi nisu verovali da se ne farba), dugokos na početku karijere, danas sed i podšišan; kameleon koji je obrnuo pun krug. S druge strane, čak i da se stvarno nabacivao Miji, ko će odoleti Vitasu starijem ako ne ona. Odabrala je njegovog sina, a ne njega.

Nađmama uzdahnu. „Umorila sam se.“

Kao po komandi, Anita se stvorila kraj nje ne bi li joj pomogla da ustane i odvela je na počinak. Po staričinom licu nije se moglo zaključiti da je prešla devedesetu, naborana koža joj je bila nežna poput dečje. Njene prave godine odavali su pogrbljenost i umor. Nađmama nije morala ništa da radi da bi se umorila. Mia ju je razumela; ona se umorila samo slušajući dijaloge za stolom. Uostalom, dva sata pozorišta su joj uvek bila sasvim dovoljna.

Poslužena je kafa. Bela je iznela tuce malih staklenih čaša i u svaku bupnula po kašiku šlaga. Bilo je nekoliko klot kafa i nekoliko čaša sa čistim šlagom u koje je kapnula kafu, za decu. Arion je pušten u predsoblje, gde je dobio trofejne kosti. Obigravao je oko njih iskusno odlajući zadovoljstvo.

Tri žene – Bela, mišica i Anita, kada se vratila – rastrčale su se po trpezariji odnoseći masne zdele, duboke i plitke tanjire, dva kompleta escajga. „Polako, žene, pomoći ću vam“, rekla je Višnja. Veronika se ćutke pridružila udarnicama. Višnja je ostala da sedi, srkala kafu, pušila i gledala ih kako rasklanjaju.

Boris je raspakovao poklone. Bilo je tu svega, od staromodnih igračaka, kao što su bolesno verna replika ferarija i

laserski pištolj, preko elektronskog čitača i predimenzioniranog robota koji hoda i priča, do poslovično nezanimljivih rukavica i šalova. Među svim tim stvarima našao se Sašin i Mijin zvanični poklon: komplet profesionalne šminke koji bi dečaka za tili čas pretvorio u filmsko čudovište.

Međutim, svojim prisustvom Mia je nadmašila svu harizmatičnu rodbinu i skupe igračke. Slavljenik ju je zamolio da mu, kao što je obećala, u knjigu nešto nacрта. Konačno se našla na svom terenu. Dok se rađao Gromko, sprženi pank-zmaj čija je vatra presušila, klinци kao da nisu disali – između njih je bilo po tri godine razlike, ali su ih oduševljavale iste stvari. Čekajući da Mia završi crtež, Boris je preplitao zagaravljene prste. Čim je preuzeo knjigu sa završenim crtežom, ostavio je na njoj tamne otiske.

„Biće nastavak?“, upitao je Boris gutajući kolač, osmehom punim maka.

„Radim na njemu“, rekla je Mia i nije slagala. Šta je danas uspešna knjiga bez nastavka? Kad je već napravila pometnju, bila je u obavezi da uradi još najmanje dve knjige, zadovolji nezasiću želju publike kad joj se nešto dopadne. Naravno, prekoračila je rok.

„Kako će se zvati?“

„Da ne otkrivamo, a? Iznenadi se kad izađe.“

„*Molim te molim te molim te*, reci mi.“

„Ne znam još ni sama.“ I to je bila istina, ali ju je Boris gledao kao da joj ne veruje. Život je težak. Odrasli su ga još jednom izneverili.